

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT
OŚRODEK INFORMACJI

629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
693 - 46 - 92, 625 - 76 - 23

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89

INTERNET

<http://www.cbos.pl>

E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/126/2002

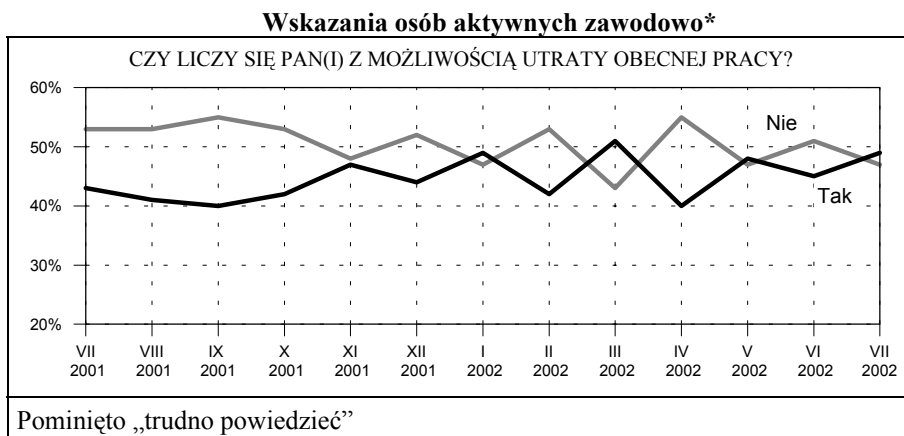
OPINIE O SYTUACJI NA RYNKU PRACY

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, LIPIEC 2002

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

- Od czerwca opinie o sytuacji na ogólnopolskim rynku pracy niemal się nie zmieniły: powszechnie (w sumie 97% wskazań) uważa się, że jest ona bardzo zła (68%) lub zła (29%). Nieznacznie mniej osób niż przed miesiącem (43% - spadek o 3 punkty) sądzi, iż w ciągu roku będzie pod tym względem jeszcze gorzej niż obecnie, a nieco więcej (wzrost z 40% do 42%) - że sytuacja się nie zmieni. Tylko co jedenasty badany (9%) ma nadzieję na poprawę.
- Bardzo krytyczne od miesięcy opinie o lokalnym rynku pracy podlegają jedynie minimalnym wahaniom - obecnie nieco więcej osób uważa, że w ich miejscowości lub okolicy trudno jest znaleźć jakąkolwiek pracę (43%), niż sądzi, iż nie można znaleźć żadnej pracy (40%), podczas gdy w czerwcu było odwrotnie. Nie zmienia się liczba badanych, którzy są zdania, że wprawdzie można się gdzieś zatrudnić, ale trudno jest o pracę odpowiednią (16%). Tylko bardzo nieliczni (0,4%) nie dostrzegają w tej dziedzinie większych problemów.
- Istotnie wzrosło wśród ankietowanych poczucie zagrożenia utratą pracy. Obecnie z taką możliwością liczy się niemal połowa respondentów aktywnych zawodowo (49%, wzrost o 4 punkty). W takim samym stopniu zmalała grupa osób wolnych od tego rodzaju obaw (z 51% do 47%).

* Dotyczy osób zatrudnionych, także rolników oraz emerytów i rencistów pracujących w niepełnym wymiarze godzin

Wskaźnik bezrobocia w naszym kraju jest bardzo wysoki i waha się jedynie w niewielkim zakresie. W założeniach do przyszłorocznego budżetu państwa przyjęto, że w końcu tego roku będzie on jeszcze wyższy. Bezrobocie jest dla Polaków jednym z najpoważniejszych problemów społecznych.

Od kilku miesięcy w naszych sondażach wszystkich ankietowanych pytamy o oceny i prognozy sytuacji na rynku pracy, a osoby pracujące - o to, czy liczą się z możliwością utraty zatrudnienia. Badanie przeprowadzone w lipcu¹ przyniosło nowe dane dotyczące postrzegania sytuacji na rynku pracy.

OCENA RYNKU PRACY I PROGNOZY

W stosunku do sondażu czerwcowego opinie o sytuacji na krajowym rynku pracy prawie się nie zmieniły - niemal wszyscy ankietowani (w sumie 97%) oceniają ją jako złą lub bardzo złą.

Tabela 1

Jak Pan(i) ogólnie ocenia obecną sytuację na rynku pracy w Polsce?	Wskazania respondentów według terminów badań															
	XII 2001		I 2002		II 2002		III 2002		IV 2002		V 2002		VI 2002		VII 2002	
Czy jest ona:	w procentach															
- bardzo dobra	0	1	0	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0
- dobra	1		1		0		0		1		0		0		0	
- ani dobra, ani zła	3	3	2	2	2	2	1	1	3	3	2	2	3	3	2	2
- zła	30	95	29	97	26	96	22	97	25	95	28	96	28	95	29	97
- bardzo zła	65		68		70		75		70		68		67		68	
Trudno powiedzieć	2	2	2	1	2	2	2	2	1	1	2	2	2	2	1	1

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (146) przeprowadzono w dniach 5-8 lipca 2002 roku na 1024-osobowej reprezentatywnej próbie losowo-adresowej dorosłych mieszkańców Polski.

Nieznacznie mniej osób niż przed miesiącem (43% - spadek o 3 punkty procentowe) sądzi, że w ciągu roku sytuacja pod tym względem jeszcze się pogorszy, a nieco więcej (wzrost z 40% do 42%) - nie przewiduje żadnych zmian. Tylko co jedenasty respondent (9%) ma nadzieję na poprawę w tej dziedzinie.

Tabela 2

Czy, Pana(i) zdaniem, w ciągu najbliższego roku sytuacja na rynku pracy w Polsce:	Wskazania respondentów według terminów badań															
	XII 2001		I 2002		II 2002		III 2002		IV 2002		V 2002		VI 2002		VII 2002	
	w procentach															
- zdecydowanie się poprawi	0	6	0	8	0	10	0	6	0	8	0	7	0	8	0	9
- raczej się poprawi	6		8		10		6		8		7		8		9	
- nie zmieni się	39	39	41	41	41	41	35	35	37	37	43	43	40	40	42	42
- raczej się pogorszy	35	47	30	45	32	42	39	52	35	48	34	45	33	46	33	43
- zdecydowanie się pogorszy	12		15		10		13		13		11		13		10	
Trudno powiedzieć	8	8	7	7	7	7	7	7	7	7	5	5	6	6	7	7

Wśród różnych kategorii respondentów opinie dotyczące rozwoju sytuacji na rynku pracy w ciągu najbliższego roku są zbliżone, ale pewne różnice warto jednak odnotować.

Nadzieję na poprawę sytuacji częściej mają mężczyźni niż kobiety, nieco bardziej optymistyczni w prognozach i wyraźnie mniej pesymistyczni są ludzie młodzi (w wieku od 18 do 34 lat). Trochę więcej optymistów jest też wśród osób o lewicowych i centrowych poglądach politycznych (mniej natomiast wśród mających poglądy prawicowe). Optylizmem wyróżniają się zwłaszcza respondenci zadowoleni z warunków materialnych swojego gospodarstwa domowego (zob. tabele aneksowe). Badani pracujący w sektorze prywatnym oraz w indywidualnych gospodarstwach rolnych rzadziej niż inni sądzą, że za rok będzie gorzej, ale nie są większymi optymistami - częściej uważają, że będzie tak samo jak obecnie. W grupach społeczno-zawodowych najwięcej pesymizmu przejawiają pracownicy umysłowi niższego szczebla, pracujący na własny rachunek poza rolnictwem i bezrobotni, natomiast najmniej - rolnicy i pracownicy fizyczno-umysłowi (ci ostatni stosunkowo najczęściej mają nadzieję na poprawę sytuacji).

Bardzo krytyczne od miesięcy opinie o lokalnym rynku pracy podlegają jedynie minimalnym wahaniom - obecnie nieco więcej osób uważa, iż trudno jest znaleźć jakąkolwiek pracę (43%), niż sądzi, że nie można znaleźć żadnej pracy (40%), podczas gdy w czerwcu było odwrotnie. Nie zmienia się liczba tych, którzy są zdania, że wprawdzie można się gdzieś zatrudnić, ale trudno jest o pracę odpowiednią (16%). Tylko bardzo nieliczni (0,4%) uważają, że nie ma z tym większych problemów.

Tabela 3

Jak określił(a)by Pan(i) sytuację na rynku pracy w Pana(i) miejscowości lub okolicy? Czy, Pana(i) zdaniem, obecnie:	Wskazania respondentów według terminów badań							
	XII 2001	I 2002	II 2002	III 2002	IV 2002	V 2002	VI 2002	VII 2002
	w procentach							
- bez większych problemów można znaleźć odpowiednią pracę	0	1	0	0	1	0	0	0
- można wprawdzie znaleźć jakąś pracę, ale trudno jest o pracę odpowiednią	14	14	13	12	15	14	16	16
- trudno jest znaleźć jakąkolwiek pracę	46	38	40	41	43	44	39	43
- nie można znaleźć żadnej pracy	39	46	45	46	39	40	42	40
Trudno powiedzieć	1	1	1	2	2	2	3	1

Postrzeganie sytuacji na lokalnym rynku pracy jest bardzo zróżnicowane społecznie (zob. tabele aneksowe). Na opinie w tej sprawie wyraźnie wpływa wiek ankietowanych (im są młodszy, tym bardziej optymistycznie postrzegają szanse uzyskania zatrudnienia), ich wykształcenie (im są lepiej wykształceni, tym rzadziej twierdzą, że nie można znaleźć żadnej pracy, a tym częściej są zdania, że jakąś pracę można znaleźć), sytuacja materialna (im lepsza - tym więcej optymistów w tej sprawie) i wielkość miejscowości, w której mieszkają (im większa, tym więcej osób sądzi, że uda się znaleźć pracę, a mniej - że nie można znaleźć żadnego zatrudnienia).

Spośród grup społeczno-zawodowych najbardziej optymistycznie postrzegają lokalny rynek pracy osoby pracujące na własny rachunek, a następnie przedstawiciele kadry kierowniczej i inteligencji. Pesymistyczne zapatrywania na szanse uzyskania pracy są najczęstsze wśród robotników niewykwalifikowanych, rencistów i bezrobotnych.

POCZUCIE ZAGROŻENIA UTRATĄ PRACY

W ciągu ostatniego miesiąca istotnie wzrosło wśród ankietowanych poczucie zagrożenia utratą pracy. Obecnie z taką możliwością liczy się niemal połowa respondentów aktywnych zawodowo (49%, wzrost o 4 punkty). Zmalała natomiast (również o 4 punkty, do 47%) liczba osób niemających tego rodzaju obaw.

Tabela 4

Czy liczy się Pan(i) z możliwością utraty obecnej pracy (np. zwolnienia, bankructwa, upadku, likwidacji zakładu, gospodarstwa itp.)?	Wskazania osób aktywnych zawodowo* według terminów badań																	
	XI 2001 (N=451)		XII 2001 (N=464)		I 2002 (N=414)		II 2002 (N=435)		III 2002 (N=435)		IV 2002 (N=460)		V 2002 (N=478)		VI 2002 (N=489)		VII 2002 (N=471)	
	w procentach																	
Bardzo poważnie się z tym liczę	16	47	14	44	18	49	17	42	17	51	15	40	17	48	18	45	15	49
Raczej tak	31		30		31		25		34		25		31		27		34	
Raczej nie	25	48	27	52	28	47	25	53	21	43	25	55	24	47	25	51	25	47
Nie, to mało prawdopodobne	23		25		19		28		22		30		23		26		22	
Trudno powiedzieć	5	5	4	4	4	4	5	5	7	7	5	5	5	5	4	4	4	4

* Dotyczy osób zatrudnionych, także rolników oraz emerytów i rencistów pracujących w niepełnym wymiarze godzin

Poczucie zagrożenia utratą pracy jest częstsze wśród najmłodszych ankietowanych (62%) niż wśród osób w wieku średnim czy najstarszych (32%). Z możliwością utraty pracy najczęściej liczą się badani z wykształceniem zasadniczym zawodowym (63%), pracownicy fizyczno-umysłowi (68%) oraz robotnicy (niewykwalifikowani - 66%, wykwalifikowani - 64%). Częściej też niż pozostali obawiają się utraty pracy zatrudnieni w spółkach właścicieli prywatnych i państwa oraz w sektorze prywatnym. Ponadto obawy tego rodzaju nieco częściej wyrażają mężczyźni niż kobiety.

Stosunkowo najmniej osób obawiających się utraty pracy można spotkać - poza rolnikami - wśród badanych z wyższym wykształceniem, znajdujących się w dobrej sytuacji materialnej, przedstawicieli kadry kierowniczej i inteligencji, wśród zatrudnionych na własny rachunek oraz w grupie pracowników umysłowych niższego szczebla. Trzeba zarazem podkreślić, że żadna z tych kategorii ankietowanych nie jest wolna od lęku przed bezrobociem (zob. tabele aneksowe).

Różnego rodzaju działania rządu zmierzające do zmniejszenia bezrobocia jak na razie nie wpływają na bardzo negatywne opinie społeczeństwa o sytuacji na rynku pracy. W mediach stale przypomina się o znacznej liczbie bezrobotnych, złej sytuacji gospodarczej i braku perspektyw na szybką poprawę. Ponadto wiele zakładów pracy zostało zagrożonych upadłością, zalegają z wypłatą wynagrodzeń, masowo zwalniają pracowników, a na koniec roku stopa bezrobocia ma jeszcze wzrosnąć. Wszystko to znajduje odzwierciedlenie w powszechnych bardzo krytycznych ocenach sytuacji na rynku pracy i wzrastającym lęku przed bezrobociem.

Opracował

Włodzimierz DERCZYŃSKI

A N E K S

Tabela 1. Jak Pan(i) ogólnie ocenia obecną sytuację na rynku pracy w Polsce? Czy jest ona:

(%)

	dobra	ani dobra, ani zła	zła	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	0	2	97	1	1024
Płeć					
Mężczyźni	0	2	97	1	489
Kobiety	0	2	96	2	535
Wiek					
18-24 lat	0	4	96	0	158
25-34	0	1	96	3	185
35-44	0	2	97	0	163
45-54	0	0	99	0	222
55-64	0	2	98	1	134
65 lat i więcej	0	3	93	4	163
Miejsce zamieszkania					
Wieś	0	2	96	2	376
Miasto do 20 tys.	1	0	99	0	135
20-100 tys.	0	2	97	1	201
101-500 tys.	0	3	96	1	183
501 tys. i więcej mieszk.	0	3	97	1	129
Wykształcenie					
Podstawowe	0	1	95	4	261
Zasadnicze zawodowe	0	1	98	1	293
Średnie	0	2	97	0	354
Wyższe	1	3	96	0	116
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	1	1	98	0	86
Prac. umysł. niż. szczebla	0	5	95	0	87
Pracownicy fiz.- umysł.	0	2	98	0	75
Robotnicy wykwalifikowani	0	0	95	5	72
Robotnicy niewykwalifik.	0	0	100	0	43
Rolnicy	0	4	96	0	52
Pracujący na własny rach.	0	2	97	1	49
Bierni zawodowo					
Renciści	0	1	95	4	114
Emeryci	0	2	96	3	192
Uczniowie i studenci	0	6	94	0	68
Bezrobotni	0	0	99	1	144
Gospodynie domowe i inni	0	0	100	0	42
Pracuje w:					
inst. państw., publicznej	0	2	98	0	148
spółce właścicieli					
prywatnych i państwa	0	4	93	3	67
sekt. pryw. poza rolnict.	0	1	97	1	202
prywatnym gosp. rolnym	0	3	97	0	57
Dochody na jedną osobę					
Do 299 zł	0	3	94	3	132
300-399	0	0	100	0	106
400-599	0	2	96	2	187
600-800	0	1	96	2	168
Powyżej 800 zł	0	4	95	0	162
Ocena własnych war. mater.					
Złe	0	0	98	2	354
Średnie	0	2	96	2	472
Dobre	0	4	96	0	198
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	0	3	93	5	68
Raz w tygodniu	0	2	97	1	530
1-2 razy w miesiącu	0	1	95	4	149
Kilka razy w roku	0	2	96	1	178
W ogóle nie uczestniczy	0	1	98	1	96
Poglądy polityczne					
Lewica	0	2	98	0	248
Centrum	0	1	98	2	282
Prawica	0	1	98	0	217
Trudno powiedzieć	0	1	96	3	277

Tabela 2. Czy, Pana(i) zdaniem, w ciągu najbliższego roku sytuacja na rynku pracy w Polsce:

(%)

	poprawi się	nie zmieni się	pogorszy się	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	9	42	43	7	1024
Płeć					
Mężczyźni	12	43	41	4	489
Kobiety	6	40	45	9	535
Wiek					
18-24 lat	15	45	36	4	158
25-34	10	47	37	5	185
35-44	5	39	53	3	163
45-54	7	43	45	5	222
55-64	5	41	45	9	134
65 lat i więcej	9	34	42	15	163
Miejsce zamieszkania					
Wieś	8	42	39	10	376
Miasto do 20 tys.	9	44	38	8	135
20-100 tys.	9	38	48	5	201
101-500 tys.	8	41	49	2	183
501 tys. i więcej mieszk.	11	44	42	3	129
Wykształcenie					
Podstawowe	8	39	39	13	261
Zasadnicze zawodowe	7	40	48	5	293
Średnie	10	44	41	5	354
Wyższe	9	44	45	3	116
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	5	50	44	1	86
Prac. umysł. niż. szczebla	5	39	53	3	87
Pracownicy fiz.- umysł.	12	46	34	7	75
Robotnicy wykwalifikowani	10	39	47	3	72
Robotnicy niewykwalifik.	5	50	45	0	43
Rolnicy	8	50	31	11	52
Pracujący na własny rach.	6	34	53	7	49
Bierni zawodowo					
Renciści	5	36	46	13	114
Emeryci	9	37	41	13	192
Uczniowie i studenci	12	65	20	3	68
Bezrobotni	14	36	47	3	144
Gospodynie domowe i inni	9	35	53	2	42
Pracuje w:					
inst. państw., publicznej	4	43	50	3	148
spółce właścicieli					
prywatnych i państwa	8	39	51	3	67
sekt. pryw. poza rolnict.	9	46	41	4	202
prywatnym gosp. rolnym	5	51	33	10	57
Dochody na jedną osobę					
Do 299 zł	8	31	54	6	132
300-399	9	50	30	11	106
400-599	9	39	47	6	187
600-800	7	44	42	7	168
Powyżej 800 zł	9	45	40	6	162
Ocena własnych war. mater.					
Złe	7	40	45	8	354
Średnie	8	42	44	6	472
Dobre	14	44	37	5	198
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	1	44	41	14	68
Raz w tygodniu	8	43	43	6	530
1-2 razy w miesiącu	12	38	41	8	149
Kilka razy w roku	7	43	46	4	178
W ogóle nie uczestniczy	17	35	41	6	96
Poglądy polityczne					
Lewica	11	43	41	4	248
Centrum	11	43	42	4	282
Prawica	7	44	45	3	217
Trudno powiedzieć	6	37	43	14	277

Tabela 3. Jak określił(a)by Pan(i) sytuację na rynku pracy w Pana(i) miejscowości lub w okolicy?
 Czy, Pana(i) zdaniem, obecnie: 1 - bez większych problemów można znaleźć odpowiednią pracę;
 2 - można wprawdzie znaleźć jakąś pracę, ale trudno jest o pracę odpowiednią; 3 - trudno jest
 znaleźć jakąkolwiek pracę; 4 - nie można znaleźć żadnej pracy

(%)

	1	2	3	4	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	0	16	43	40	1	1023
Płeć						
Mężczyźni	0	19	41	38	2	489
Kobiety	0	13	45	41	1	534
Wiek						
18-24 lat	0	20	49	30	1	158
25-34	0	20	49	31	1	185
35-44	1	17	43	37	2	162
45-54	1	12	44	41	1	222
55-64	1	14	36	48	0	134
65 lat i więcej	0	11	34	53	2	163
Miejsce zamieszkania						
Wieś	0	7	40	52	1	375
Miasto do 20 tys.	0	5	38	57	0	135
20-100 tys.	1	10	49	38	2	201
101-500 tys.	0	27	49	20	4	183
501 tys. i więcej mieszk.	1	45	38	16	0	129
Wykształcenie						
Podstawowe	0	7	35	56	2	261
Zasadnicze zawodowe	0	15	42	43	0	292
Średnie	1	17	48	33	1	354
Wyższe	2	33	47	14	4	116
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier., inteligencja	2	32	39	25	2	86
Prac. umysł. niż. szczebla	2	17	53	24	5	87
Pracownicy fiz.- umysł.	0	22	48	30	0	75
Robotnicy wykwalifikowani	0	18	49	33	0	72
Robotnicy niewykwalifik.	0	4	43	54	0	43
Rolnicy	0	5	48	47	0	52
Pracujący na własny rach.	0	49	42	9	0	49
Bierni zawodowo						
Renciści	0	9	35	54	2	114
Emeryci	0	11	39	47	2	192
Uczniowie i studenci	0	25	47	25	3	68
Bezrobotni	0	7	40	53	0	144
Gospodynie domowe i inni	0	7	46	48	0	41
Pracuje w:						
inst. państw., publicznej	2	18	47	31	2	148
spółce właścicieli						
prywatnych i państwa	0	25	38	35	2	67
sekt. pryw. poza rolnict.	0	28	47	24	1	202
prywatnym gosp. rolnym	0	6	44	50	0	57
Dochody na jedną osobę						
Do 299 zł	0	5	38	58	0	131
300-399	0	7	42	51	0	106
400-599	0	16	39	44	1	187
600-800	0	14	46	36	4	168
Powyżej 800 zł	1	31	44	22	2	162
Ocena własnych war. mater.						
Złe	0	7	37	55	1	354
Średnie	0	15	46	37	2	471
Dobre	1	33	47	18	2	198
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	0	17	34	46	3	67
Raz w tygodniu	0	15	43	41	1	530
1-2 razy w miesiącu	0	12	40	44	3	149
Kilka razy w roku	1	17	43	38	1	178
W ogóle nie uczestniczy	2	23	52	22	1	96
Poglądy polityczne						
Lewica	0	20	44	34	1	248
Centrum	1	16	42	41	1	282
Prawica	0	19	44	35	1	217
Trudno powiedzieć	0	9	42	47	2	276

Tabela 4. Czy liczy się Pan(i) z możliwością utraty obecnej pracy (np. zwolnienia, bankructwa, upadku, likwidacji zakładu, gospodarstwa itp.)?

	(%)			Liczba osób
	Tak	Nie	Trudno powiedzieć	
Ogółem	49	47	4	471
Płeć				
Mężczyźni	52	45	4	251
Kobiety	46	50	4	219
Wiek				
18-24 lat	62	38	0	35
25-34	49	44	7	128
35-44	49	48	2	116
45-54	47	48	5	149
55-64	45	54	1	36
65 lat i więcej	32	68	0	7
Miejsce zamieszkania				
Wieś	51	45	4	175
Miasto do 20 tys.	48	52	0	53
20-100 tys.	38	53	9	90
101-500 tys.	50	48	2	78
501 tys. i więcej mieszk.	55	41	4	74
Wykształcenie				
Podstawowe	45	49	6	49
Zasadnicze zawodowe	63	35	2	144
Średnie	51	48	1	184
Wyższe	26	63	11	93
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	26	64	10	84
Prac. umysł. niż. szczebla	47	52	2	96
Pracownicy fiz.- umysł.	68	32	0	73
Robotnicy wykwalifikowani	64	31	5	72
Robotnicy niewykwalifik.	66	30	3	39
Rolnicy	33	63	4	51
Pracujący na własny rach.	40	55	5	47
Bierni zawodowo				
Renciści	50	50	0	6
Emeryci	67	33	0	6
Uczniowie i studenci	100	0	0	2
Bezrobotni	100	0	0	2
Gospodynie domowe i inni	30	70	0	3
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	35	60	5	145
spółce właścicieli				
prywatnych i państwa	65	32	3	65
sekt. pryw. poza rolnict.	58	38	4	198
prywatnym gosp. rolnym	34	63	3	56
Dochody na jedną osobę				
Do 299 zł	59	38	4	47
300-399	48	52	0	50
400-599	59	37	3	83
600-800	49	43	9	70
Powyżej 800 zł	36	61	3	93
Ocena własnych war. mater.				
Złe	64	31	5	128
Średnie	52	45	3	228
Dobre	26	69	5	115
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	55	34	11	21
Raz w tygodniu	46	52	2	237
1-2 razy w miesiącu	44	51	5	66
Kilka razy w roku	61	32	8	96
W ogóle nie uczestniczy	43	56	1	48
Poglądy polityczne				
Lewica	47	52	1	128
Centrum	47	48	5	141
Prawica	48	48	5	103
Trudno powiedzieć	57	38	5	98